

МІЙ МИХАЙЛО БІЛАС

«Тихо-тихо Дунай воду несе...» Та не тихо пролітають над старою землею, над нашою Україною швидкоплинні літа. Та, як писала Ліна Костенко: «не час минає, минаємося ми»...А може, ні?

Був далекий 1978 рік. З групою студентів, я молився на Чернечій горі біля могили Тараса Шевченка. І тоді я вперше побачив твори Маестро. А згодом — виставка в стінах Дрогобицького педагогічного інституту ім. І. Я. Франка, на відкритті якої мені було доручено виступити. І так увійшов в мою душу чар творинь Михайла Біласа, і не покидає він мене і досі. Я мешкаю в тому ж Трускавці, де й митець і часто буваю в його музеї — єдиному прижиттєвому художньому музеї в Україні.

Маю дарунок від директора музею пані Оленки Білас-Березової — останній альбом митця з її передмовою та п'ятидесяти чотирма фотографіями його творів. У передмові читаємо: «четвертою сотнею власноруч виконаних праць позначується творчий доробок Михайла Біласа, що відіграє дуже помітну роль в національному мистецтві та етнокulturі». Пані Оленка підкреслила, що в мистецькому світі Маестро напрочуд гармонійно злилися національна традиція (сказати б ширше — наша софійність) та конструктивний, світлий модерн. Як на мене, саме особлива просвітленість характеризує світосприймання митця, його глибока «тихість». Пригадаймо Ісусове: «Блаженні тихі, бо вони Бога побачать...» Коли ж вкотре зупиняюся перед творіннями Михайла Біласа, то все згадую слова поета:

Як будеш тихий, як будеш добрий,

То вийдеш над самий обрій...

Далекі обрії і такі близькі. Далекі творчими задумами і близькі за своїм українським змістом кожному з нас.

Коли ходиш затишними залами музею в Трускавці, тебе охоплює радість, молитовний настрій. Тишишся теплом, що лагідно плине зі стін, на яких експонуються праці Михайла Біласа. І бринять у душі такі рядочки:

Коли шукає злагідніле серце
Ласкавих ліній і негострих барв...

Це Максим Рильський. Такі суголосні ці вірші багатьом гобеленам та іншим жанрам, у які вдвляєшся очима душі, очима серця.

Творіння Михайла Біласа пройняті одухотвореним настроєм. Митець володіє даром бачити незримі зв'язки. Подивіться на гобелен «Вечірня молитва» і ви побачите, як чудово сплітаються мотиви материнства, стилізованої бойківської архітектури, здивованості світом в очах і Богоматері, і Дитятка, і ... елементом декоративності. І все це злило в напрочуд органічну картину. Янголи — охоронці душ і тіл наших...

Чотири мінігобелени — «Пори року». Маємо особливе трактування традиційної, зокрема, в музиці, теми рідної природи, коли «...теплий світ схилився і затих» у своїй зичливості до нас. Душа Маєстро зливається з цим світом, у витонченій життєвській і мистецьким досвідом творчій уяві.

Гобелен «Лісова пісня»: немовби ожила в стилізованих лініях і акварельних барвах музика Скорульського. Коли дивишся на тріо мавок, на саму Мавку, то проймаєшся химерною ніжністю. Прометеїзм Лесиної Мавки — в її невимовній ніжності, глибині любові, що є іскрою Прометея. Пісня Лукаша на гобелені пробуджує весняне сонце...

Увійдімо разом з Маєстро у «Весільні ворота», і будемо вражені технікою санкиру — особливою грою темних фарб. А який по-дитячому радісний вираз облич весільної пари! І солярний знак у руках княгині. А чи не сонячний хліб?

Якось відомий класик європейської літератури Макс Фріш зауважив, що посправжньому нас захоплюють ті твори, які викликають бажання їх доповнити.

Поринаєш у вир «Бойківського весілля» і «Гуцульського весілля» (дві аплікації) і немовби теж сідаєш у весільний віз чи за стіл весільних гостей. Та й танцюєш запальну, таку динамічну коломийку (чи аркан) і хочеться вийти з бойківської хати і зайти в трибанну церковцю. І ще сісти на коника разом з князем та княгинею, боярами і дружками. У диптиху переважають світло-жовті барви, але як органічно звучать ноктюрнові тони десь на обрії, де ще церковця у гуцульських горах (як оригінально подано тут «Пейзаж»). Дуже цікаво трактовано тему у «Коломийці» (гобелен, ручне ткацтво). Хлопець і дві дівчини з радісно-усміхненими обличчями у щедрому декорі (солярні знаки — квіти, глибокі, позначені проникливою перспективою), світлі, жовто-брунатні лагідні барви.

Санкир «Вечорниць»... (гобелен, таке ж ручне ткацтво). Тричленне зображення. На першому — у замкнено-відкритому камерному просторі хлопець з бубном. На середньому — скрипаль, танцююча пара, на третьому — сопілкар. Дивно стилізована хатка. Вражає глибокий вираз облич (попри всю їх стилізо-

ваність, вторинну умовність) «персонажів» цього витриманого у світлій, знову брунатній, тональності триптиху.

Апликація — триптих «Косівський базар». Косів — столиця (чи одна з столиць) Гуцульщини, краю витончених майстрів. Перед нами — свято народного мистецтва, свято духу творчості, де нема нічого «базарного». Хоча й вивезли на базар гуцули не лише мистецькі творіння. «Благодать у всьому», як сказала свята Тереза. І знову ж особлива, притаманна лише Михайлові Біласу семантика брунатного кольору.

Гобелен «Бойківська Мадонна» вражає свіжістю інтерпретації Боже-ственного, глибиною людяністю, особливою близькістю до кожного з нас. На думку спадає «Земна Мадонна» Євгена Маланюка. Пригадується мені також «Подільська Мадонна» Петра Обаля.

На вбранні Мадонни солярні знаки. І щось, що нагадує пшеничне колосся. Дивляється веселими очима Богоматір у душу мою і твою. І так само Дитятко...

Вельми оригінально потрактовано образ соняхів на однойменному килимі. Ці українські рослини подані дуже умовно (без предметного зображення), і знову знаходимо тут особливу семантику брунатності.

А поруч, — гобелен «Хліб наш насущний». Теж зразок вторинної умовності, коли митець далекий від ідеї міметичної: умовне колосся, снопи (це ніби творчість хлібодара підкреслює митець) брунатні акценти в образах метеликів. Благодать праці і ласкавість світу.

У зовсім іншій колористичній тональності вирішено теми в гобелені «Неволя». Свою вимовність має рік його створення — 1989. Темні барви, особлива фігуративність, діри, колючий дріт. А ще — крапельки надії, стилізовані під ягідки калини краплі крові. Химерна уява митця підкоряється його напружено прозорій думці.

Як по-новому забриніла наша знакова пісня в гобелені «Ой у лузі червона калина». Віра митця в світлий, радісний світ України приймає його душу. Характерно, що ягідки калини зростають немовби на стеблі квітки, а збоку — дві синьо-жовті стрічки. Кінець сторіччя.

Повернемося до попередньої доби, до цілої серії з годин смутку Маестро. Це буде килим «Смуток», датований 1968 р. На ньому вражає глибинне поєднання, сказати б, парадоксальний синтез орнаментальних ліній і барв. На килимі бачимо не лише темні (похмурі) барви. Є і світлі, але притемнені. Є ледь уловимі червоні... Смуток, але не безнадія. І тут позначилась така притаманна Михайлові Біласу ласкавість у всьому його світосприйнятті.

1978 рік — «Дзвони долі». Гобелен, який засвідчує трагічний оптимізм легіону борців за волю України. Вчуваємо тут, передусім, і лихоліття сторіччя

двадцятого, і той героїзм, що так проявився в нещодавніх національно-визвольних змаганнях. Маєстро, на мій погляд, цілком суголосний з поетами «трагічного оптимізму», з «вісниківцями» — Євгеном Маланюком, Оленою Телігою, Олексою Стефановичем, Юрієм Дараганом. Відчуття «Великої години» явно відбилосся у цьому gobелені. М. Білас перетворив рококовий жанр gobелена на твір проблемний, програмовий, на твір мистецтва глибокого змісту. Ідейна суть gobелена «Дзвони долі» говорить нам, що він призначений не для окраси якогось інтер'єру, а що його місце саме в музеї. Національна пам'ять, пам'ять історична — це той дзвін, що кличе нас у майбутнє. Михайло Білас не лише лицар трагічного оптимізму, він лицар великої віри.

Михайло Білас — християнин, пройнятий до глибини релігійним почуттям — аж до просвітленої, провіденційної містики. Бог і Україна...

Хіба не застереженням сучасним можновладцям і всім нам є датований 1996 р. gobелен «Голгофа»? Стилзований хрест, розп'яття і сповнене містичного спокою обличчя розп'ятого Христа. Вражає гармонія кольорів — брунатного в декорі і латунно-жовтого в постаті Спасителя, як і в орнаментиці. Але найбільше вражає вираз його обличчя Людини, яка заснула, щоб прокинутися Богом у сотеріологічній славі...

Христологічна тема продовжується в gobелені «Панахида» (1991 р.). Знову gobелен з виразною програмою. Вдивімося в очі Ісуса Христа — сповнені тривоги і застереження. Спаситель немовби питає усіх нас: «Що ми діємо з Україною?», «Яке її майбуття?». Очі Христа застерігають нас... А свічки горять пам'яттю про борців, яка стукає в наші серця. Обабіч постаті по три знаки оклику.

Знову несподіваний семантичний лад брунатної барви у gobелені «Журавлиний сум». Ласкава абстракція, немає тут фігуративного компонента, є гармонія і гра улюблених митцем барв — умовно латунної і відтінків брунатної, що згущуються. А ще — незвичний для традиційного gobелена абрис.

До маріологічної теми Маєстро повертається в gobелені «Богородиця» (2000 р.). Знову гра звичних барв з ледь помітним натяком на зелену. І знову виразно проявлене вміння передати внутрішній стан Матері Божої, Дитятка і двох янголів. Митець іде, звісно, шляхом вторинної мистецької умовності, і через неї так глибоко психологізує ці постаті. Мистецтво починається зі здивування. Здивувалось від відчуття Себе у світі Дитятко. Дивуються янголи. І просвітлений, дуже людський погляд Марії, Матері Божої. Я вже згадував про оригінальність абрисів і ще раз вкажу на їх новаторство в сенсі генологічному.

Звернемо увагу і на корону Богородиці. Це немовби оригінальні елементи меандру і щось від бароко. Так само ризи.

На мотив відомої пісні «Ой пряду, пряду» створено однойменний gobелен. Вишукана стилізація — основна прикмета стилістики цього творіння. Казковий

інтер'єр, у якому — жінка. Вона тримає «веретено», а в піднесеній руці уявну нитку. Бачимо теж лавочку, щось нам немовби натякає на колиску з дитиною. «Найпредметнішим» є образ старовинної гасової лампи, отож дія в далекому минулому, коли й насправді існувала поезія такого дійства — творення лляної нитки, а з неї білого-білого полотна: на вишиванки, на білосніжну постіль.

Автор намагався саме опоетизувати це дійство. Жінку і дитину оточують квіти, вони навіть на їх одязі.

Серія ворсових гобеленів (їх чотири). Білдо лілове «Освідчення». Немає постатей закоханих, уловлюються лише постаті лісових звірів (сарна і олень). Йдеться тут передусім про відповідний настрій — поважний і ліричний... Древа і сонце. Чи ви бачили ліловий ліс?

У зовсім іншій колористичній гамі витримані «Павичі».

Митець удався до синьої барви. Образ тіл птахів, а їх оперення зображено за допомогою кілець (пересотворення солярних знаків) у химерних кольорах — умовно жовтих, синіх, фіолетових і знову синіх.

Ліс. І зовсім не зелений. А в ньому, два коні — «Побратими».

Усі три щойно побачені гобелени є неначе «відступами» від звичного для митця кольору, до якого він повертається в гобелені четвертому (ворсовому). Це «Листопад». Але не місяць. Це явище природи, поетичне, ласкаве, сумне. Звертаючись до осені, поет написав: «Певно й серце твоє взолотила печаль, що така ти ласкава»... Дивлюсь на гобелен і згадую ці чарівні рядочки раннього Павла Тичини. А інший поет (Микола Вінграновський) сказав: «В гірчичнім світі барв осінніх...».

Гобелени на «весільні» теми: «Наречені», «Князі». Маємо лише голови, обличчя — в геометризованих формах, але психологічно наснажені. Радість дівчини, повага хлопця. Світле бачення прийдешнього. А ще — багатство кілець у декорі.

До цих гобеленів і мотивом, і стилістикою примикає третій — «Куми». Придивімось до почуття доброзичливості, доброти у виразах облич «кумів», до їх химерно стилізованого (умовного одягу), який вдало доповнює загальну гармонію образу.

«Писані чічки» — постаті трьох дівчат, майже однаково одягнених (у строї гуцульські), але з чітко індивідуалізованим виразом облич. «Чічки» — у благодатному сьвіві, і оберігають їх солярні знаки.

Можна дуже багато говорити про глибоку релігійність Михайла Біласа. Але слід підкреслити, що вона органічно пов'язана з особливостями релігійності нашого народу, зокрема західного регіону. Ось аплікація «Різдво» (1988 р.), різдвяна ніч — темно-синя, м'яко фіолетова. Різдвяна зоря, що віддалено нагадує знову ж таки солярний знак. Гобелен вельми насичений сюжетно. У центрі — Ісусик немовби обіймає світ, над ним набожно схилились Марія і Йосиф.

У небі — три янголи з розгорнутою книгою (!), вони читають долю оновленого Євангелією світу. А на землі, у Яскині, люди і тварини — як у відомих колядках. Однак до Ісуса, крім трьох царів, прийшли не пастухи, а жінки. Звернімо увагу на ягнятко під постаттю Дитятка. На брунатне обличчя третього царя, загалом на вираз їх облич. Ще раз підкреслимо, що попри всю умовність людських постатей у Михайла Біласа вони сповнені внутрішнього життя.

Вражає у цьому gobелені гармонійність у різнобарвності, дуже глибоке відчуття, сказати б, ритму фарб і їх відтінків. Справді, вже вельми гармонійним є дух митця, його талант...

А поруч — аплікація «Вертеп». Умовні форми, умовні барви. Ласкаво фіолетові хатки на такому ж пагорбі. Можна прочитати: чотири хатки — оселі чотирьох Євангелістів. А на цьому ласкаво тихому тлі — громада колядників з восьмикутною зіркою та всіма традиційними персонажами. Є навіть ворожка з картами... Розгадаємо, глядачу, що наворожать нам ті карти, які вона промовисто демонструє. Роги бика — місяць-молодик (тихий відтінок жовтої барви). Загалом жовтих акцентів у аплікації декілька, вони створюють своєрідну (не зовсім кінетичну) динаміку вертепної драми.

Постать козака з шапкою-оселедцем. І щитом, який віддалено нагадує сонях. Погляньте на оригінального чорта, на хитрий жест його руки, на вираз обличчя жида і на всі інші стилізовано психологічні обличчя.

Ідеал родинного життя оспівав митець у gobелені «Гуцульська сім'я»: батько, мати і троє діточок, одне з них немовля. Дуже умовно вирішена тема «людини». Вся група — на тлі gobелена (маємо тут принцип два в одному) витриманого в своєрідному орнаменті (ромби в ромбах), умовну блакить і жовто-брунатні акценти. А що читаємо на обличчях? Батько — молодий ще зовсім гуцул, добрий, рішучий, сильний. Він не знає, що таке сумніви, зневіра, життєва драма гуцула позитивна. Жінка — мати сповнена ще юних почуттів, ті «юні дні, дні весни» ще з нею. Вдивляється у дива світу дитятко середульше. Схилила немовби в своєрідному привіті голівку дівчинка справа. А немовлятко тягнеться ручкою до ротика... І завжди гармонійний, ритмічний лад холодних і теплих кольорів, їх мистецький синтез.

Уже зовсім несподіваним є креація ідеї «Щедрівки». Химерний орнамент, натяк зірки, чотири смуги (чергування світлішого і темнішого), квадратики і кульки. Це так передав митець у формах абстрактних враження від щедрування і його сприйняття, причому завдання полягало саме на входженні щедрівки в душу людини, а не на її виконанні.

Пишу ці рядки у сніжний лютневий день, у день Св. Валентина. За вікном засніжені дерева («вітер віти мов у цвіті хилив»), навала снігу, що випав за ніч на хідниках, вулицях, подвір'ях. Сонечко сховалось...

А я розглядаю вишиваний гобелен «Зима». Хати — геть у снігу (біло-синьому), стилізовані смерічки, відтінки синього кольору (в рожевій гаммі його відтінків). Але сонце — квітка жовта, з перебивами й інших барв. Стафажна пара з коником жовто-брунатні. Креація сповнена тихого настрою. Справді, тишишся зимовою благодаттю, коли надворі немовби й холодно, а в душі у тебе тепло від краси...

Друже мій, чи ти бачив яскраво-брунатний сніг? То поглянь на гобелен «Снігопад». Правда, колись Іллю Репіна молоді художники запитали, який має бути на картині сніг. А він відповів: «Тільки не білий». «Я синій сніг од хати одкидав» — писав Павло Тичина. А тут щось неймовірне. Творіння чисто декоративного характеру, з плоскими кутасами — саме вони створюють враження «падіння». Дивний витвір творчої уяви, дивний зразок програмного гобелена.

Гобелен «Заграва» тішить нас своїм радісним настроєм — це «заграва» стилізованих квіток у теплих, переливних барвах — червоне, лілово-рожеве, жовте. Перелічені барви, сказати б, не «предметні», яось по-особливому креовані, химерні барви, химерні лінії, їх немов акантне переплетіння.

Ворсовий гобелен «Диво»... Справді диво — як можна «побачити» півня і курочку. В уяві митця вони немовби пави. Але не горді, а попри все своє «диво» таки приземлені. Це видно передусім у жесті голови «її», у «виразі» дзьоба «його».

Гобелен вражає ласкавістю знову-таки переливів брунатно-жовтих барв і майже неодмінними кільцями в декорі. Є й потрійні...

«Постаті» в гобелені явно нав'язані казкою, бо вони далекі від поверхового міметизму. З подвір'я, де кудкудачуть домашні птиці, митець переносить нас у благодатне Диво в нашій душі. Згадую слова католицького письменника Жоржа Бернаноса з Франції: «Ми не знаємо самих себе, гріх примушує нас жити на поверхні самих себе». А треті півні хай провіщають нам «День весь доконалий, святий, мирний і безгрішний», якого у Господа просім.

Аплікація «Великдень» вражає світлою теплотою колориту, загальною просвітленістю. Традиційна дерев'яна церковця в особливому відтінку синьої барви увінчує картину свята, у якому бере участь на майдані біля церкви подвійне коло людей зі святковими кошиками — щойно відбулося посвячення пасок. Своєрідний акцент у цій картині — жінка з немовлям на руках у центрі другого кола. Дівчатка тримають рушник, яким прикрашена ікона. А вгорі — стилізована веселка...

Сюжетною химерністю позначена аплікація «Обливаний понеділок». Хатки, обороги, умовні дерева, корони яких віддалено нагадують солярні знаки. Танцювальне жіноче тріо. Парубок з коромислом. Пара в динамічному танці. Біла криниці з журавлем хлопець. А ще — немолодий чоловік зі збанками. Все

це — у гармонійному поєднанні, і така органічна загальна тональність і становить мистецьке диво попри всю химерність буттєвого пласта картини.

Подивімося на колір гнізда лелеки. Воно немовби приглушено червоно-чорна чаша? Жовті двері з червоною смугою вгорі. Біло-сині «гачі» хлопців у капелюхах. Кружечки на спідниці дівчини і «цямрині» криниці. П'ять площин у просторі картини. І дуже багато «повітря».

Квіти — постійна пристрасть Михайла Біласа. Просвітлено фіолетові «Півники». Жовто-брунатна «Настурція» (знову неначе стилізовані солярні знаки), білі на прозорому зеленому тлі. «Квіти калини» — цікавий поворот «калинової» теми. Це три мінігобелени. А мінігобелен «Пожовкле листя», де поряд з жовтою виразна і брунатна барва. Подивуємось химерним поєднанням тихого смутку й оптимістичного мотиву в настроєвій гамі картини («і сум, і дзвони, й радість тепла»).

Тваринний епос, етологічна казка... Це гобелени «Красуля» (казкова корівка) і «Коник». Глядача проймає святковий настрій від спостереження кращих друзів людини. Багато молока обіцяє Красуля. Веселий динамічний коник. Різноманітні кружальця у декорі, особливо на «трикутниках» у другому гобелені.

Вражаєшся вигадливістю митця, коли вдивляєшся у «Закосичене віконечко». А що там, за ним? Либонь дівчина на порі. А закосичене воно не квітами, а якоюсь особливою клечанню. Творчій уяві немає меж. Та головне, що все в Михайла Біласа гармонійне, позначене глибокою артистичною правдою. Потужна художня правда, іноді всупереч життєподібності. Чи ви бачили «Багряного оленя»? То загляньте в музей. І на нижньому ярусі «рибка», позначена особливим виразом «обличчя». І знову — багатство відтінків теплої брунатної барви в гармонійних переливах.

Як би хотілося прикрасити свою оселю вишиваними серветками Михайла Біласа!

Їх бачимо, і це ще одне свідчення жанрового розмаїття мистецького світу Михайла Біласа. Світу, який супроводжують «сонячна повінь» і «Лебеді материнства»

« Цвіт в моєму серці.

Ясний цвіт — первоцвіт...»

Сказав би про себе словами поета вічно молодий митець.

З його серця народжується музика настроїв, співзвуччя півтонів, семантика площин, об'ємність геометричних форм, рельєфність і символічність. Зачарованість казкою і долання тенет буденності, поезія мрій, але й подекуди серпанок загадковості. Відчуваємо глибинний магнетизм Бойківщини, коли дивимося на «жанрові» творіння Маестро.

Велике мистецтво Михайла Біласа потужно протистоїть руйнуванню християнського коду культури, нівеляції особистості, дезінтегрованості світу людини, ентропійності — всьому цьому, що на превеликий жаль, характеризує великі пласти художньої культури (чи антикультури?) ХХ ст.

Зовсім недавно я був подивований серією картин «Пори року», виконаних у техніці пастелі. Якоюсь мірою несподіваний для майстра текстилю жанр. Прозвучала нова струна на чистій арфі його душі. По-новому оживає в цих картинах «благословенне Підгір'я» (так назвав наш край Іван Франко. А коли і далі цитувати І. Франка, то, дивлячись на ці пастелі, згадуєш його слова: «І все то те — вічна, ненаглядна, супокійна краса пречудового Підгір'я»).

А тепер з радістю зізнаюся, що Маестро до свого ювілею приходить з низкою нових пастельних творінь. Просте своєю ж стежкою, прокладеною в текстилі — на його пастелях бачимо тематику різдвяну (про релігійність майстра ми вже говорили) і, що головне, — шевченківську тематику. Незабаром ми побачимо ці картини. Рука митця впевнена, око зірке, і подарує він нам твори, сповнені м'якості, глибокої чуттєвості і, вже не кажучи, суто «біласівські» за колоритом, відтінковістю барв, самотньою умовністю, неповторною тональністю.

Мистецтво Михайла Біласа, за своєю сутністю, майже не залежить від зовнішніх обставин (а творив він в епоху тоталітаризму, колоніального стану України), він завжди переходить межі сліпої буденщини: «свято, яке завжди з тобою...» Попри всю його одухотвореність, попри всю лагідність і теплоту його барв, ми все ж відчуваємо його пристрасний, душевний порив у пересотворенні світу, в невловимих переливах його духовності. Він творить образи — персонажі, в яких не буденні душі, душі шляхетні. Химерна уява підпорядковується глибокій думці — повернути наше існування до світлих сторін буття. Згадаємо: юний Іван Франко писав, що поезія (можемо читати — мистецтво) — це віднайдення божественної іскри в дійсності. Михайло Білас усією своєю творчістю стверджує, що вдивлятися у світ і не любити його — значить дивитися в темноту... Не минається Маестро на довгих творчих лонах своїх...

Завершити свій маленький есей на підступах до великої теми, хочу цитатами з відгуків гостей музею.

«Захоплені від таланту Біласа, людини, яка так багато робить для зміцнення духовності України — основи її державності». Це записав Леонід Кравчук, напрочуд вдало і так лаконічно визначивши найістотніше.

А ось що написав знаний поет Іван Драч: «Скільки треба мати сонця в душі, тепла в серці, і мудрості в руках, щоб виткати таке диво, таку радість для людей, таку неповторність — хай буде благословен Михайло Білас... Трускавець, а з ним і ціла Велика Україна ».

Наведу ще декілька записів видатних людей. Анатолій Кос-Анатольський: «Те, що я побачив на власні очі, перевершує всякі сподівання. З найвищим захопленням питає: «Невже, невже руки людини можуть творити такі чудеса?»»

Ходжу по залах і чую ту чарівну музику, якою дихає кожен гобелен, килим, аплікація.

Хочу дійти до таємниць того творіння і відповідаю собі: перед нами великий, самобутній художник, що зумів сплести в чудесне єдине глибокі, народні корені, сміливий сучасний почерк. Ну, і безприкладна працелюбність.

Одне Слово — Білас!»

Дмитро Павличко, до речі, давній друг художника:

«Михайло Білас приніс нові мотиви в українське килимарство й ліжникарство, він освіжив їх, як весняний вітер..., невмирущість тих барв, сюжетів, що прийшли до нас від народу і від митців...»

Подружжя С. та І. Плачиндів:

«Геній гармонії...

Геній кольору...

Геній творчості...

Творчість безмежна, безконечна — ця думка супроводжує кожного, хто споглядає твори Біласа...

Слава Митцеві!»

І ще слова мисткині:

«Дорогенький Пане Михайле, доторкаюсь до Вас, наче до сонця, обнімаю Вас до самого серця! Живіть, творіть свою Душу, бо Любов безконечна!

Щаслива від Вас Ніна Матвієнко»

«Даруйте нам щастя многії літа, пане Михайле!»